

over het boekjaar 1926 der N.V. onderzocht en geconstateerd dat de Directeur wél had eene vordering *op*, doch totaal geen schuld *aan* de N.V., en bovendien dat noch onder het hoofd aandelenkapitaal'', noch onder eenig ander hoofd de bewuste *f* 15.000 in de kas der N.V. waren gekomen.

Het Hof deelde ook in dezen X's opvatting: „Overwegende dat geïntimeerde (X) recht had te ontvangen aandelen in een versterkte N.V. en ontving aandelen in een N.V. die deze versterking niet had verkregen, terwijl het verder geen betoog behoef dat een Vennootschap door inning van een schuld haar kapitaal niet vergroot”.

Op de boven-omschreven gronden wees het Hof, evenals de Rechtbank, de vordering tot ontbinding, met rente en kosten, toe.

Deze zaak geeft mij bovendien aanleiding tot eenige opmerkingen van meer algemeen aard, over de verhouding van Advocaat en Accountant.

Bij het steeds meer ingewikkeld mechanisme van den Handel, zal men bij een eventuele procedure, niet kunnen volstaan met juridische argumenten, zonder kans te loopen de Quintessence van de quaestie over het hoofd te zien. Heeft de advocaat voor zichzelf de richting gevonden waarin hij wenscht te zoeken, en doen zich in die richting bedrijfs-economische of handelstechnische quaesties voor, dan zal hij goed doen, alvorens in te grijpen, zijne opvatting te doen toetsen door een bevoegd Accountant. Het kan zijn, dat zijne aanvankelijke opvatting, in het licht van diens rapport, zal blijken geheel onhoudbaar te zijn of wel grondige wijziging te behoeven. Hij kan ongetwijfeld ook tijdens de procedure zulk een advies vragen, doch in verband met den regel, dat men tijdens de procedure de grondslagen van den eisch niet mag veranderen, zal dit bezwaarlijk zijn. Daarenboven is het voor een goede proces tactiek m.i. zeer ongewenscht, den eisch of het verweer tijdens de procedure, in onderdeelen te wijzigen. Het schaadt de helderheid, die toch een allereerste vereischte is, wil men een juiste beslissing kunnen verwachten.

De verhouding van den Advocaat en den Accountant zie ik in dergelijke gevallen, als die van den Arts, die een specialist in consult roept, alvorens een therapie te beginnen. Voor een scherp toegespitste, logische argumentatie is het noodig dat de Advocaat door een hoogstaand deskundige omtrent de feiten, die hij, als niet liggend op zijn terrein, niet kan en behoeft te kunnen beoordeelen, worde voorgelicht.

Aan den anderen kant geldt hetzelfde bij analogie voor de verhouding Accountant-Advocaat. Dikwijls toch roepen cliënten de hulp in van hun vertrouwden Accountant tot het regelen en vereffenen van financiële en fiscale quaesties; ook vraagt men den Accountant, wel hulp bij het opstellen van een akte (Vennootschaps akte bijv.).

Ongetwijfeld zal de redactie, door den ervaren Accountant gegeven, in de meeste gevallen geheel voldoen aan de verwachtingen van den cliënt, toch zal men, juist ter vermijding van eventuele moeilijkheden goed doen, ook den Advocaat in dezen om raad te vragen. Gewoonlijk gaat alles in het leven vanzelf, slechts in enkele gevallen ontstaan quaesties, die de Advocaat, juist door zijn vertrouwdheid met deze „pathologische gevallen” het best instaat is te voorzien en af te wenden.

M.i. kan van doelmatige en geregelde samenwerking tusschen Advocaat en Accountant veel worden verwacht bij het voeren van processen, maar nog meer bij het voorkomen ervan, wat voor het algemeen belang het meest gewenscht moet worden geacht.

Mr. JAC. GROOTEN JR.

LITERATUUR

Red. M. M. DEEN Jr. en A. ROBLES

Van fictie naar werkelijkheid. Cases VIII t/m XII van „Profits”

Case VIII. In de werkelijkheid is er van een konstant prijsniveau geen sprake, maar ondergaat dit voortdurend „up and downs.” Kan daling van het prijsniveau redding uit F. en C's impasse brengen? Ongetwijfeld.

„No matter whether the gain in production resulted from discovery of natural resources, improvement in the arts, more efficient labor, better management, or any other cause, and no matter how great the gain might be, or how wide the fluctuations from year to year, or how much money consumers saved, they would always have enough left to clear the shelves, provided prices were reduced far enough and soon enough”.

Immers in plaats van het vroeger vermelde schema van Case I zou men krijgen:

Output	1.100.000 units of goods
Sales	1.100.000 units of goods
Receipts	1.000.000 dollars
Wages	1.000.000 dollars
Index of prices = 90 +	

Maar, in Case VIII ontbreekt de winst. „In this imaginary industrial order, production is constantly increased without the spur of the profit motive. Blijkens „Parts I t/m IV” van „Profits” achten F. en C. een dergelijke ordening onbestaanbaar. „Without the prospect of profits, the increased output would not be produced”.

„Introduce profits, and see whether it is possible for competitive industry, year after year, to use these profits in enlarging its output and yet through the expedient of lower prices, sell its entire output.” F. en C. gaan weer uit van Case I maar veronderstellen „that in a subsequent year the output is the same, wages are reduced by \$ 100.000, receipts and prices are reduced proportionately, and the entire output of the previous year is sold”. Het schema wordt:

<i>Case IX.</i>	
Output	1.000.000 units of goods
Sales	1.000.000 units of goods
Receipts	900.000 dollars
Wages	900.000 dollars
Profits	100.000 dollars
Index of prices = 90.	

In het volgend jaar „by disbursing as wages the 100.000 dollars profits, the Corporation produces an additional 110.000 units of goods, and sells the output of the previous year. Het schema wordt:

Output	1.100.000 units of goods
Sales	1.000.000 units of goods
Receipts	1.000.000 dollars
Wages	1.000.000 dollars
Unsold goods	110.000 units of goods
Index of prices = 100	

M.a.w. „the whole situation becomes exactly what it was in Case I, except that at the end of the year the Corporation has the additional output on hand. These goods constitute its entire „profit”. Dit kan jaar in, jaar uit zoo doorgaan, maar heeft geen nut. „The Corporation as a whole could gain nothing by enlarging its output”. Een voortdurend dalend prijspeil lost de moeilijkheid alleen dan op „if under these conditions industry could produce the additional goods.” Maar aan die voorwaarde wordt niet voldaan, daar dalende prijzen weldra ook de productie doen dalen.

„Theoretically, continuous expansion of output could be attained by means of improved processes, reduced wastes, lower unit costs, lower prices and small profits.” Afgezien van de automobiël-industrie is de werkelijkheid met die theorie niet in overeenstemming.

„The only way to prevent overproduction and the resultant business depression is to reduce prices promptly enough to move an increased output as rapidly as the goods are ready for consumption; but in the actual business world prices are not reduced until overproduction is a reality, and then falling prices themselves make the depression worse” ..... „Deflation brings about an adjustment of supply and demand, not by increasing consumption, which is one of the aims of society, but by decreasing production, which defeats that aim. A falling price level, therefore, is far from being a solution of the economic problem”.

Kan toenemende geldhoeveelheid de oplossing brengen? F. en C. staan, zonder hem te noemen, op het standpunt van *Hahn's* crediettheorie ¹⁾ (zie blz. 308) en verwerpen de gangbare quantiteitstheorie. „The question is not: whether currency or bank credit, or both, should be increased, year after year, but in what way (n.l. aan den kant der voortbrengers of aan dien der verbruikers in het belang van de „annual equation”) the new money should be introduced into the circuit flow”. Ten einde na te gaan, wat er geschiedt als de geldhoeveelheid *toeneemt* in verband met de voortbrenging, veronderstellen F. en C. het volgende schema:

Case X

Output	1.000.000 units of goods
Sales	1.000.000 units of goods
Receipts	1.000.000 dollars
Wages	900.000 dollars
Dividends	100.000 dollars
Index of prices = 100.	

Een bank leene der N.V. 90.000 dollar, door deze als loon voor productie-uitbreiding besteed. Dan wordt het schema:

Output	1.100.000 units of goods
Sales	1.000.000 units of goods
Receipts	1.090.000 dollars
Wages	900.000 dollars
Dividends	100.000 dollars
Index of prices = 109.	

Er is prijsstijging, daar de vraag (Wages + dividends) stijgt, terwijl het aanbod (output of the previous year) konstant blijft. Het nieuwe geld wordt als loon uitgegeven, vóór het meerdere product ter markt komt. „Since these supplies are in process and therefore invisible, and since the output of the previous year is sold at 109, all appears well on the surface; indeed, so well that there is every inducement to make further loans and further additions to output.” Case X symboliseert de werkelijke maatschappij in een tijdvak van hoogconjunctuur, van opgaande lijn.

Case XI.

Maar in het volgend jaar, als het meerder produkt ter markt wordt gebracht, moet het prijsniveau dalen tot *onder* 100, tenzij de geldhoeveelheid *nog eens* wordt vermeerderd, daar anders de **verbruikers** slechts 1.090.000 bezitten om 1.100.000 goedereneenheden te kopen. Een feit van groote beteekenis!

Van even groote beteekenis is, dat het prijspeil van 109 slechts kan worden gehandhaafd door een geldvermeerdering *in versneld tempo*. Bij eenzelfde vermeerdering met 90.000 dollars. daalt het prijspeil van 109 tot 107.

Deze belangrijke stelling verduidelijken F. en C. door het volgende schema:

¹⁾ F. en C. schrijven: „As a matter of fact, above 80 pct. of the bank deposits of the country arise out of bank loans, created by „banks and borrowers”.

Output	1.200.000 units of goods
Sales	1.100.000 units of goods
Receipts	1.180.000 dollars
Wages	1.080.000 dollars
Dividends	100.000 dollars
Index of prices = 107 +	

(Conclusie van F. en C.: „The higher price-level results from an increase in the volume of money, as production expands, cannot be sustained unless the volume of money is increased at an accelerating rate”. ..... No matter what the total flow of money may be, business expansion cannot long continue, unless the circuit flow of money is adequate. In other words, additions on the producer side must be rightly proportioned to additions on the consumer side.”

Case XII.

Wat gebeurt er, als b.v. door terugbetaling van bankleeningen de geldhoeveelheid *afneemt*? F. en C. gaan uit van *Case X* en nemen aan, dat de N.V. in het volgend jaar uit de loopende ontvangsten 90.000 dollars besteedt om de bankleening af te betalen, waarmee tevens haar uitkeeringen aan de verbruikers verminderen. Gevolg: daling van het prijspeil van 109 tot 90 +, gelijk F. en C. door het volgend schema verduidelijken.

Output	1.000.000 units of goods
Sales	1.100.000 units of goods
Receipts	1.000.000 dollars
Wages	900.000 dollars
Dividends	100.000 dollars
Index of Prices = 90 +	

(Conclusie: „Whenever a concern uses any part of its receipts from consumers to reduce the ratio of its bank balances to its loans, either by depositing the money or by paying off loans, it places on other concerns the responsibility for keeping that amount of money in circulation. They may or may not shoulder the responsibility.” En nu zegge men niet zoo grif met gangbare leeringen, dat de bank het terugbetaalde geld voor een ander gereed houdt. Want in een tijd van depressie komt de nieuwe leening niet tot stand, juist als dit in het belang der „annual equation” het meest noodig is. Terecht schrijven F. en C. (pag. 316) „The fact that somebody *might* borrow it is irrelevant, as long as the fact that nobody does borrow it prevents it from reaching consumers.”

Alles komt aan op de „annual equation of production and consumption”. En daar er van een automatisch juist functioneeren, zooals zoowel theorie als praktijk leeren, tot heden geen sprake was, is een doelbewuste Overheidsactie noodig. „The sole question is whether currency shall be managed intelligently”. In een volgend artikel over N.'s kritiek op de 12 Cases.

Mr. Dr. A. SPANJER

LASTIGE GEVALLEN

De bedoeling van deze rubriek is gelegenheid te bieden lastige gevallen, die zich in de praktijk den accountant in zijn beroep voordoen of kunnen voordoen. — lastig, omdat er een onoplosbare tegenstrijdigheid tusschen theorie en praktijk schijnt te bestaan — hier ter sprake te brengen, resp. ter oplossing aan den lezer voor te leggen. De Redactie doet een voortdurend beroep op allen, die op zulke „gevallen” stuiten, om ze te formuleeren en bij den Secretaris in te zenden.

VRAAG II

Kan verbetering aan een gebruiksvoorwerp leiden tot afschrijving op de boekwaarde?

Overstelpend is de litteratuur ook de betere over het vraagstuk der afschrijvingen en nog jaarlijks komt er wat bij.

Niettegenstaande dit alles zijn er nog praktische vragen bij de beantwoording waarvan mij de litteratuur onvoldoende licht geeft.

In de nabijheid van een onzer wereldsteden ligt een auto-renbaan. Die renbaan voert tot twee maal toe over een brug met groote spanning. Door verlegging van het kanaal waarover de brug ligt, welk werk niet door of voor rekening van de exploitante geschiedt, worden de kostbare bruggen overbodig. Niet alleen kostbaar in aanschaffing en aanleg, maar ook kostbaar in onderhoud zijn zij. De exploitante doet de thans overbodige ijzeren bruggen wegruimen en verkoopen, laat de landhoofden en pijlers tot op zekere hoogte afbreken, werpt de gaten vol zand en maakt een vlak aaneengesloten wegdek. Zeer tevreden ziet zij een voor haar doel meer geschikte baan ontstaan met in de toekomst lagere exploitatiekosten en zij spreekt vreugde-vol over de waardevermeerdering van haar bezit.

Wel hadden de kosten van wegaanleg wat meer bedragen dan de opbrengst der verkochte bruggen doch deze meerdere kosten konden op de bouwkosten van den weg worden bijgeschreven en zouden in twee jaren uit de bespaarde onderhoudskosten gedelgd zijn.

De Directie had echter buiten de scherpzinnigheid van een harer Commissarissen gerekend, die Kreukniet's Depreciatie- en Reserve fondsen, van Arkel's De Balans, alle werken van Saarloos en nog meer had bestudeerd en die nergens iets had kunnen vinden van een journaalpost, waarbij een bezitrekening werd gedebiteerd wegens het verdwijnen van een actief, dat in aanschaffing meer had gekost dan het nieuwe, dat daarvoor in de plaats kwam, zooals hier geschiedde met betrekkingen tot de ijzeren bruggen. Evenmin kon hij er zich mee vereenigen, dat al dat kostbare metselwerk, heiwerk e.d., dat in de landhoofden en pijlers vastlag en thans niet anders dan de rol van het omringende zand vervulde, op de balans als actief bleef staan. Hoe zou men een accountant (een heusehe dan) kunnen vinden, die een zoodanige balans onderteekende, ook al „strekt een dusdanige goedkeuring zich ten opzichte „van het „bestaan der koopmansgoederen en der gebruiks-„bezittingen, zoomede ten opzichte van de waardeering der „goederen en de afschrijving op die bezittingen niet verder „uit, dan van den niet-ter-zake-kundige verlangd kan worden”. Ieder weet toch, dat metselwerk duurder is dan zand?

Niettegenstaande den beteren toestand, niettegenstaande de in het oog loopende waardevermeerdering van het bezit, niettegenstaande die betere toestand was verkregen door meerdere uitgaven aan de baan te besteden, verlangde die commissaris een afschrijving op de waarde van dat in waarde vermeerderde bezit.

Theorie noemde de Directie dat, boekengeleerdheid van iemand wien het aan praktijk ontbreekt.

Het onderwerp is van actueel belang, denk maar eens aan de vele op basis van de bouwkosten van Rijks- of Gemeentewege naastbare ondernemingen.

Geachte collega's zeg mij wat gij zoudt doen in dit geval en hoe zoudt gij uw handelwijze motiveeren?

T. KEUZENKAMP

EXAMENVRAAGSTUKKEN

Red.: ABR. MEY en Drs. J. PAARDEKOOPER

Vraagstuk 1 van gedeelte C van het Federatief Examen November 1928. (Advies naar aanleiding van een verzoek om commanditaire deelname ter uitbreiding van een fabriek)

(zie pag. 172 van het nummer van December 1928).

Het blijkt dat bij de bestudeering van het in de opgave verstrekte materiaal en het daarop opbouwen van een oordeel eenige veronderstellingen moeten worden aangenomen.

Deze zijn :

1. Het verkrijgen van de meerdere noodige geschikte arbeidskrachten, grondstoffen e.d. is mogelijk zonder dat de prijzen per eenheid stijgen.
2. De meerdere productie kan gedurende een reeks van jaren worden verkocht op de voorwaarden als in de opgave vermeld.
3. Het is mogelijk voor het tegenwoordige productiekwantum de thans geldende verkoop-prijzen en -voorwaarden te handhaven, respectievelijk in de aangenomen vermeerdering van verkoopkosten (bij de firma; punt 1) is rekening gehouden met het feit dat het billijker verkoopen van de nieuwe productie wellicht mee zal brengen dat op eenigerlei wijze ook de verkoopvoorwaarden voor de huidige productie gunstiger moeten worden gesteld.
4. Vergroting van voorraden is niet noodig.
5. De financiering door een financierings-maatschappij op de aangegeven voorwaarden is voor een redelijk langen termijn verzekerd.

Een oordeel over de vraag in hoever het waarschijnlijk is, dat deze veronderstellingen inderdaad verwerkelijkt zullen worden, wordt niet gevraagd en kan uit het materiaal ook niet worden gevormd. De accountant zal in zijn advies doen uitkomen dat deze vragen niet aan zijn oordeel zijn onderworpen, en dat de waarde van zijn becijferingen en advies afhangt van het feit of bedoelde veronderstellingen in vervulling zullen gaan. In de practijk zal hij wel, zij het in onvolkomen mate, tot enig oordeel komen. Heeft hij op goede gronden den indruk gekregen dat bij die veronderstellingen in niet onbelangrijke mate niet gerechtvaardigd optimisme of pessimisme aanwezig is, dan zal hij, al is op dit punt zijn oordeel niet gevraagd, dien indruk toch moeten kenbaar maken.

Betreffend eenige verdere punten, met name de kosten voor de noodige vergroting der installatie en het waarschijnlijk verloop van kostprijs-bestanddeelen en verkoopkosten bij de grotere productie, heeft de accountant zich, blijkens de opgave, een oordeel gevormd. Vorenstaande punten kunnen in het hierna volgende buiten beschouwing blijven.

De richting van de becijferingen wordt beïnvloed door de vraag of bij de begrotingen van resultaten en van benodigd kapitaal de scheiding tusschen fabriek en de detailleerende firma dient te worden gehandhaafd. Zooals hierna bij de behandeling der derde vraag blijkt zou er iets voor te zeggen zijn de begrotingen voor fabriek en firma niet gesplitst te houden. Anderzijds verdient gesplitst houden aanbeveling, omdat men dan aansluit bij het bestaande cijfermateriaal, bij een denkwijze die bij de betrokkenen de heerschende is, en bij de overweging een afzonderlijke fabrieks-N. V. op te richten. En bovenal geldt dat het gesplitst houden geen groot nadeel meebrengt, omdat in het advies toch voor het ontstaan van een onjuiste opvatting bij het aangezochte familielid („afzonderlijke fabrieks-N.V. welke rendeert; de resultaten der firma gaan mij niets aan”) kan worden gewaakt.